

1931 ыл алтыншы
ыйтан тахсар

1978 онд. Яамт ыйын 8 күнэ
оптуорунньун

Сызаната
2 харчы.

ИДЕОЛОГИЧЕСКАЙ ҮЛЭ КӨДЬҮҮН ҮН

ҮРДЭТИЭХХЭ

С. ФЛЕГОНТОВА.

ВЫПОЛНОМТ НАГ, СААСКЫ
КОРУУТУУ АЛБОХ. ОНОН
«Сельхозтехника» АБЫН
КАМИНГОР ТРАКТОРДАРЫ ТЕХ-
НИЧЕСКОЙ КОРУУТУУ АЛКАРЫ
АНАЛ БИРЛЭШТИН ТУРГУ-
ЗВЕМО 2000Х САНД ТАНД
НАНН МЫЛА. ХААРЫ УЧУ-
НАН ПОЛУОМУ ТАНЫНН
КУСНН МЫЛА. МАНАН
МАРАЛЫНАН УОНУРУДУ АМАН
АУТУЛУБУТА.

Солхоотар	Эт оюгуута (центнер) тиминнаах мѣлѣгийннэн				Үүт валовой мама (центнер)				Бирр фураажнай мяхтан манна (кг)			Үүтү государство атылааһын (центнер)				Эти государства аты- лааһын (центнер)			
	Түүрт мѣлѣдэи былаган	Туолаа	%	1978 с. ±	Түүрт мѣлѣдэи былаган	Туолаа	%	1978 с. ±	Түүрт мѣлѣдэи былаган	Туолаа	1978 с. ±	Түүрт мѣлѣдэи былаган	Туолаа	%	1978 с. ±	салаггар- даары былаган	Туолаа	%	1978 с. ±
К. Маркс	1710	2565	150,2	+1127	7980	5814	72,9	-2366	312	231	-90	6280	3552	56,2	-1993	1750	2445	139,7	+321
Субуруускай	780	1346	172,6	+343	3360	2205	65,6	-485	263	183	-68	2480	1565	63,1	-13	800	1347	168,4	+26
Э. Эрстенин	1416	2654	188,2	+1489	7560	6191	81,9	-1771	400	324	-107	5890	3882	65,9	-1008	1450	2607	179,8	-15
"Чурапчы"	580	1443	248,8	+762	4000	2303	57,6	-538	263	148	-33	3050	1278	41,9	-384	600	1283	210,0	+234
Ор. урдүүлэн	4480	8311	178,8	+190	22900	16513	72,1	-5160	316	230	-80	17700	10257	57,9	-3398	4600	7682	167,0	+565

ӨРӨГӨЙДӨӨХ КЫАЙЫ КҮНҮНЭН!

СТАЛИНГРАД ИНИН

Очтотобута армияда барыи бэрт тиктэлээр. Ырааппыттын Илья Инонентьевичтыи 1942 снл бэс ыйын 22 күнүгэр бэ-бизекэ тутта Чанар То-лоонугар муниустан ах-еи барар буолбуһут. Ойно Дамалов Петр Петро-вич, Гурьев Дмитрий Ни-колаевич, Саниин Николай Семенович, убайды-бы-рааттын Василий, Афанасий Николаевич Фили-повтар уо. д. а. баалара. Ыйыттын сирдэтигэр кэ-лэн С. С. Яковлев—Эри-дик Эрастийи итлэров-скай үөрдэри амайып-хо-тон кэлэн, снлаахтан саныынан, охтоохтоо ох-туман, байыи бүт кыа-ыахынат, санаадытар ту-һарыиан диип, итиэри, алааан тлэз аныкы.

Ити курдук Чуралчы-тан элбэх буолан Нер-скай уобалас хоту өттүгэр тийиэ землица туттубут уонна баалаан ыйын 1 кү-нүгэр диири байыиной үөрөххэ үөрэттилэр. Онтон Семён Гаврилович Ина-вонтуун, Диринг учуутала Михаил Михайлович Ки-риллович убайыиын (То-х. толун) уо. д. а. буолон билэр дьомхун кытта фронтка аттамыиынат, Ырааппыт Илья үөрөс хаалабыта. Итинтэн туруу-бутугар поёһууан бар-быиыт, өнтөн сатылаа-быиыт. Түүнүгэр айан-ныабыт, күнүгүн тлэри байыиной үөрөххэ үөр-эттилэр. Москоа чугаһаа-бытын кэһиэ атын чааста-ры кытта хаалабыт ый-ыгарыи кэһиэ эһиэ үө-рөттилэр. Түүнү тэлэх быһаыгар ардах өртоту-гар угуйан турабыт. Нуу-ччыллы билбэт буолан, за-чету амайып туттардым. Снайперскай ытыкка үө-рөттилэр.

Айааыттын сатым сал-лаан хаһые да суукааы-гар кыһалып Москоаы кычч уулуусатынан кыһ-дебит. Итинээ Москоа пкөөндөрдө байыиыи, си-биркиттары, утары көрсөп парад оһордулар, горн, барабаан тлэһаттылар, эрэрдэлээн хааладылар. Ордуору көрсө сүрдэстии сөргөһөйдүм, снлаабы-тым аасныт курдук буол-ла.

Малтан ыта сэрнэ ал-дыппыт дьахэро-уоттара, умайыт самолеттар, та-пкылар, массыианалар нөс-гүтэлээн бардылар. Мос-кваттан ый аыра сатым-таабыт дьон снлаабыт ас-ныта фронт үс нөс хаалаа күнэ буолла.

Онтон үһүе түүнүтү-гар фронт иинки диния-тыгар кыллэрдилэр. Саха-лар бииргэ снлаабыт. Тылбаасчыттын Кирилл М. М. аттыбар чутас баар. Траншея хаһыиытыт, ое-тоохтор ыта снлаадылар.

Олүү-сүтүү таһа турар. Ырааппыттын снлаа-дыан күөх үүнэиинэн маскировка оһотунубут. Отделение аайыттан биирдии кайы, снайпер, разведка барадыт дии-лэр. Оһио иини түбөстим. Таһаы быһаыиан сн-ырааппыт, остоох раз-ведкиттарыи 8—9 киһиии чутас соустан көрдүбүт. Ону иттирбэтилар, Ыпо-канын көрсө остоох ар-мията, танкка бөһө иһ-эри биллэрдилэр. Таһа-хал талыхха түһөн снлаа-

окумалбар тавтарбатым. Ындрэ ойдоммүтүн иини-пөххүбэр бүт түһөн хаа-лыт. Онтон эһиэ уган хаалабыиыи. Калыи нэко-дум командира кэлэн бө-рөбөсөккэлэа. Аны остоох самолеттара кэлэн буюм-болон, буоруиан кыуа-дыи хааладым. Онтон ко-мандирим ороон таһаарда. Ыаһырыт дьону бары-тын үтү түһүт, мин эрө өрпүһүм. Кийим хаһи таһсарбыи ыйан уонна сүүсүтүтти уурааи илан барыи бөһтэ окуопатын дьэки снлаады турда.

Итинтэн түөрү күнү бы-ла хаамаан баһырыттарыи массыианан илди: сирдэрии кэһиэ буолум. Снныиалаах снхырыбим, нелоккунэ тэһиэ ытан ол тухары тугу да аһаа-бастым.

Сннытарыи кытаада кыиодум командира эһиэ арааппыи буолан кэлэ. Говкиталыа снтан Иванов С. Г. (Хадаар) уонна Ки-риллин М. М. оһуттарыи иһиитим.

Итиник Сталинград-скай фронтка элбэх хаан тохтуулаах остоох иини киирвэтигэр тэттэ-рү оһор кыргыһыта кыттыиыи ылан, баһы-роп, уһуиуну эһиэиэи нэ-кис грунаааах иһиэиэи буолан 1943 снл ыам-ыйын саһатыгар дойдубэриилэбитим.

Ырааппыт Илья мин кэ-нибиттэн сэрнэлэһөн Ка-лининскай уобалас Ново-соколинскай оройу-нуу Куликова дэрэбиһи-тан ытыкка 1944 снл э-тиннэ 5 күнүгэр оһбүт. Гвардия ридовоуи ити дэрэбиһиэти 400 метр-дэх сиргэ унуох туһуу-тарыи туһуиан биллэрии кыһыта. Оттон кыра Ы-рааппыт Агафий ливити кырамыскаа 1942—1947 сс. сулуусалаах кыһыта.

Арияттан кэлэн барап 19 снл снныиыиыиыи, кэлэн тикир уһуиан, ко-руу үлэтигэр үлэлэбим. Көмүһнстаскай үз-ударыиыи астын ылы-тым. Сэрлэе кыттыиыиыи кыи Албан Авт орден III степенииэи уонна «Ста-линград оборонатын иһиыи», «Германия кы-быиы иһиыи», о. д. а. ме-далларыиан наһараада-ламыиыи.

С. АДАМОВ.
СНИМКА: С. Н. Ада-мов.

Ага дойдуну көмүскүүр Улуу сэрнэ Соловьев пөһлөһүтүн 90-ча кыһи барыта. Кийилэртэн агар-дарыи кэһиэ кыргыс то-лоонугар снрдык тыһиыи-рин толук уурбүттара. Оһбүт буюйулар нэти-гэр Ага дойдуну көмүс-күүр сэрнэ II степеиэ уонна Кыһыл Сулуэ ор-деннар кавалердара, стар-шай лейтенант Д. М. Сер-геев, капитан З. И. Федо-ров, лейтенанттар П. С. Соловьев, Н. Н. Федоров, сержант М. Т. Собакин, ефрейтор П. Е. Попов уо-нна да атыттар бааллар. Ити курдуи хайыһардыт-тар В. К. Федоров, С. Д. Петров Ленинградскай, Ыйыластар Д. В. Крави-шаккин Курсккай, Д. П. Кривошанкин Орловскай, П. К. Федоров, Н. А. Со-бакин Смоленскай уоба-ластарга оһуһа сндыиан оһубүттара.

Кыргыс толоонуттан тыһиыиэи эргиллэбиттарыи адыннаах, Казаннаагы иинституту бүтэрбит Д. Т. Брыскаев

Художник В. САЧКОВ аһкыта, «Пикето издательство».

● Биир дойдулаахтарбыт сулууспалымлар ВЕТЕРАН УОЛА—ТУЙГУН БУОЙУН

Оройуон биир бөдөт уонна сөһчө тутаах тэри-тэтии салайааччы, комму-нист С. Н. Дьячковай Ага дойдуну көмүскүүр Улуу сэрнэ снлаарыгар аасныт бөһөбүй снлаа-хэс да медалларыиан бэ-тиэстэмыиэ. Оттон отут-а снл эһиэах ологу туту-кууга биирбит снратыи-ларатыи, эдэр көлүөнэи иитиыга оһорбүт үтүгүн аһиэ «Бөһүөгэ Знака» ор-денныи уонна юбилейиэи Ленинскай медалыиан наһараадалаыиыта.

Сэрнэ уонна үлэ пете-ранныи уола комсомолец Егор Дьячковский ССРС Снбилэнилээх Күүстэри-гар сулуусалаабыта снл кэһиэ эрө буолла. Кийи орто оһууола кэһииттэн «Чураппы» совхозка фер-ма үлэиитинан сндыиан армияда ыһырыллыбыта.

Махтал сурук

Чураппытаагы оро ком-бинатыи үлэиитэ М. Г. Стеростина Кыһыи кү-нүн иһиэиэ үөрүүдээх, ыаллык нөс хоһоонноох суругу тутта:

«Ытыктабылаах М.-рия Григорьевна! * Эи уоһуэ Август Со-ветскай Армияи кэһи-тигэр сулуусалаабытти бастаыи күнэригэи байыиной дьылааны үтүө суобастаахтык ба-һылыгар. Кийи—бөһө-бүй уонна политичес-

кыттарыи биирбиттэра, элбэх сыраарыи уурбү-тэра.

Ол чүөмчүтүнэи бөһө-бүй үөрэнии түмүктэри буһубүттара. Саха уола сулууспалыиар экипалаи бары снлаарыи биири да ордорбөккө тоһута иһиыта. Бөһөбүй үөрэх соруда-гыи туйгуиуну толорбута.

Бөһөбүй уонна поли-тическай бөлөһүнэи туй-гуиэ, гвардеец Егор Дьяч-ковскай кытас бөһөбү-тоох уонлускаа дойдуту-гар кэлэн барар Ырааппыиыиыта. Ити бөһтэ үөрүү-дээх наһараада.

Эдэр гвардеецтар аҕа-рыи албан ааттаах суо-ларыиан итинни оһу-үктүүллэр. Иэ дойдуба-рыи эрэллээхтик көмүс-күүргэ куруук бэлэмнэр.

П. СЕДАЛИЩЕВ.

кый бөлөһүнэи туй-гуиэ.

Социалистическай Ага дойдубэриилээх көмүс-көһчүтүнэи иһиитин иһиэи неһиэ махтал-быи тлэрдэбит.

Чаас командира А. ФОМИН».

— Август—саамай кыра уоһуи. Үс убайдара Со-ветскай Армияи кэһи-тигэр сулуусалаабыттары, үһүөн эһиэ бөһөбүй уонна политическай бөлөһүнэи туйгуиуиара буолан эргил-лэбиттэра,— дииэ үөри, долгуиан кэһиэр Мария Григорьевна.

СНИМКА: сулууспа туйгуиэ А. Смирников.

Биһиги буюуннарбыт

байыиной арайыан Смо-ленскай уобаласка тийиэи сэрнэ сүрхүт. мкыта. Кур-скай Орловскай тоһоһуиан кыраиылаах кыргыһыи-ларга киирсибит. Днепр туораан Киев илэиыи баһырыта уонна ба-йэтии чааһыи Житомирга сннннэ. Дрогобыч, Бри-слав куораттары бөһө-лоһуи иһиэи түһүгэр Кыһыл Сулуэ орден аһыиыиыта. 1944 снл кү-нүн фашистскай талабы-дыттары Карпатскай Уи-раниаттан ууруон Ужго-родка тийиэи. Медици-нскай сулуусуи майоһа Дмитрий Таточка Бры-скае Вентриана, Польша-ны, Чехословакияи бөс-холоһуиыи хөрсунуи кыттыиыта уонна Ага дой-дуну көмүскүүр сэрнэ II степеиэ орденныиан наһа-раадалаыиыта.

В. П. Попов Чураппы-таагы педучилищера үө-рөи сндыиан 1942 снлааа-ха армияда барыта, Са-

рингэ Донскай уобаласка киирбита. Ворошилатградка бөсхолоһуиыи баһырыта. Онтон Курган куоран-ка үөрөһө Т-34 танк ра-диһа уонна пүлэметниэи буолбута. Арҕаа фронтка Лебединск куораты бөсхө-лоһуиыи кыһиыи баһырыта. Итинтэн таһо-кай утилизациыи бүтөрөн СУ-100 артиллерийскай у-становка командирныиан остоох ардаар Берлингэ тийэ иһиыи кэһиэи снлаабыта. Берлин аһыиыи Ландвер кылазы туоруур иуостаа баста-кыиан сүүрдөн киирбита. Байэтии экипажыиан биир пүлэметнай тоһаиыи, 20 снайпер бөһөбүтүнүүтүн суох оһорон, бийиэи таһо-кайи колоннабытыгар снлау аһыта. Ити иһиэи В. П. Попов Ага дойдуну көмүскүүр сэрнэ II степе-иэ орденныиан наһараада-ламыиыта.

Коммунист, рота пар-тийнай тэриэтэи секрет-

тара Н. Н. Комподова Москоа аһыгар хөрсун-уиу сэрнэлэһиэи. Кыһыл сулуэ орден кавалера. П. С. Соловьев, Д. А. Сер-геев, Н. А. Сергеев эһиэ бөһөбүй орденнаах эргил-лэбиттэра.

Немецкэй фашистары утары сэрнэиэи пөһлөһү-тэи 20 комсомолец эдэр-кэи олохторун биирбит-тэра, дойдубарыи буорууга 10 комсомолец үлэиити-тэра.

Сэрнэ уотуттан ордубут фронтовиктар үлэ фрон-тар эһиэ бөһиэи харыс-таймакка турумуттара. Ыллыттии соһоа зоотех-ниги Д. С. Соловьев, тракторист М. Г. Никола-ев, снныиыи Н. А. Фе-доров уо. д. а. айыһыи-лаах үлэ-хамнас үөһүгэр снлаадылар.

Нэһиэиэ дьаһо хөрсун фронтовиктарыи бөһөбүй суоһарыиан кыһа туттаа-лар.

П. ВАСИЛЬЕВ.
Мыриэи.

КӨРДӨРҮҮЛЭРЭ

Ыһах төрөөтө		Ыһах сүөһү алуутэ		Ол иһигэр ыһырай		Ыһады иск. снмэлээдиин	
1978 с.	1979 с.	1978 с.	1979 с.	1978 с.	1979 с.	График	Туоһа
1352	1093	88	180	44	56	542	558
464	413	136	128	65	59	211	167
1130	1009	63	94	20	44	122	353
810	627	132	121	71	31	301	342
3756	3142	419	523	200	190	1476	1420

Государственной статистика оройуоннаагы инспентурата.

